

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

Sabbato do. in lx. de dilatione penitentie. Sermo. vij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

non cōpungitur: grauior est terra: duri
or: petra: et fetidior sepulcro. Tertium si
gnum in quo relucet erga nos amor di
uinus: oblatio. Pro salute nāq; pctō
rum obtulit deus pater vnigenitū filiū
suū: illūq; misit in mūdū. Unde Job.
ij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū
vnigenitū daret: vt oīs qui credit in eū
nō pereat: sed habeat vitam eternā. Ip
se nō dei filius incarnatus seipsum ob
tulit in ligno crucis holocaustum et ho
stiam sanguinē ppriū fundēs in remis
siones pctōz: qui tante fuit efficacie vt
sufficere posset ad salutē infinitoz. hor
minum si tot darent. Unde Apo. s. dicit:
Dilexit nos et lauit nos a peccatis nos
tris in sanguine suo. Sanguinē itaq;
illum passim et indistincte offert oibus
pctōribus. Offert in quā de capite suo
spinis pūgētibus coronato de facie sua
decora alapis dure percussa: de manib;
et pedibus clavis in cruce infixis: de to
to corpore ad columnam crudeliter fla
gellato: et de latere suo lancea aperto et
vulnerato. Propter q̄ oīa deuot^o Ber.
sermone. rxiij. super Laci. ait: Ad cum u
lum pietatis tradidit in morte animas
suas: et de pprio latere protulit precū
nostre satisfactionis. Unde ad se versū
culum illū trahit. ps. cxxij. Quia apud
dñm mīa: et copiosa apud eū redēptio.
O amor de incomparabilis. O amor in
cogitabilis. Stat in cruce dei filius et
pctōribus dicit: Si saluari cupistis si sa
lutem queritis: et ego p vobis vt salue
mini patri meo sanguinem innocētēq;
vitam offero. Sed tāta est humani cor
dis duricia vt paucissimi inueniātur q̄
velint sua peccata corrigere: deoq; sum
mo bono firmiter inherere. Qui aut re
dire nō neglexerint: saluabunt p miseri
cordias et clemētias illius q̄ es bñdictus
in secula seculoz. Amen.

¶ Sabbato dominice sexagesime de di
latione penitētie et quare multi tardāt
seu differunt ad penitentiam redire au
dientes deum benignum sic misericor
diter ipsos vocantem. Sermo. viij.

¶ **Q**uoniam tēpus ha

bemus operemur bonū.
Doctoris gētium verba
sunt ista originali Gal.
vj. Cū audiunt pctōres

¶ plurimū ea q̄ dicta sunt de benignita
te: beniuolētia: ac dilectione dei vocan
tis et inuitatis illos ad pñiam: statuūt
in aīo suo oīno ad illā redire. S; diabo
lica fraude decepti interponūt tēpōz
spacia: asserētes se penitentiā facturos
nō in pñi: s; in futuro cū vl infirmitas
aliqua vel lāguor grauis aduenerit: vel
cū senecta iā seculi delicias amplius nō
gustabit. Talib; aut sic opinātib; vidē
turā ducere vitā esseq; i statu salutis et
grē. Verūtm̄ q̄periculossime errēt: in
hoc s̄mone apire cēsui: in q̄ de dilatiōe
penitētie aliq̄ pulchra et vtilia deo dūce
percurrā: qm̄ nō est perastinandū vt bñ
faciamus s̄m apli documentū qui dicit
in verbis in thēmate nostro propositis
Dū tempus habemus. scilicet nūc et nō
postea hodie et non cras: operemur bo
nū ad deū per penitentiā reuerentes.
¶ Ubi de dilatione penitētie seu plonga
tione tria mysteria occurrūt declarāda.

Prīmū dicitur causalitatis

Secundum fatuitatis.

Tertium iniquitatis.

¶ **Q** multi differunt penitere seducti
a diabolo: aut per timorem: aut pro
pter pudorem: aut propter spem: aut de
sperationem. Cap. s.

¶ **Q**uoniam tēpus ha
bemus operemur bonū.
Doctoris gētium verba
sunt ista originali Gal.
vj. Cū audiunt pctōres

¶ Prīmū dicitur causalitatis
tatis. In quo exquirere lē
e et q̄ est causa cū pctōres ef
ficacia et necessitate pñie cog
gnosētis illā differre volūt
Et possunt assignari principaliter quat
tuor cause potissime ac principales qui
bus hoīes peccatis inuoluti procrastina
nant penitere.

Prīma dicitur timor.

Secūda pudor.

Tertia spes.

Quarta desperatio.

¶ Prima cā dicitur timor. Timent enim multi ad penam redire: quia cogitant laboriosum esse de suis culpis atque peccatis satisfacere. Sed his tria remedia ad timorem repellendum dari possunt. Primum est consideratio peccatis pene facilitatis. Secundum consideratio peccatis pene modicitatis. Tertium consideratio peccatis pene breuitatis. Primum remedium est consideratio facilitatis et possibilitatis pene quam exigit satisfactio: de qua tria dico notanda secundum Theodosium in. iij. xv. di. q. s. ar. ij. q. s. ¶ Primum notandum quod si penam infructuosa sit sine satisfactio: tunc aliud est facere equaliter: aliud possibile. Deus non exigit a peccatoribus equaliter vel equaliter: quia hoc est impossibile. Nam secundum prophetam in. ix. et. b. in his honoribus qui sunt ad deum et ad parentes non tenet homo ad equaliter sed ad possibile. id tenet homo satisfactio secundum possibilitatem suam. Unde apostolus ad Titum. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos. ¶ Secundum notandum quod quis homo totum posse suum debeat deo: non tamen exigit de necessitate ut totum quod possit faciat. quia hoc est impossibile secundum statum peccatis videlicet: cum oporteat hominem circa multa sollicitus esse. ¶ Tertium notandum quod facere aliquid quod acceptum deo potest intelligi dupliciter. Aut de iure propria. et sic nullus potest satisfacere de peccatis in deum commissis aut de iure alterius et sic unusquisque merito christi potest satisfacere quod est infinitum. Et si obiceret quod christus liberavit nos a pena debita pro peccatis nostris. iuxta illud. s. Pet. ij. c. Peccata nostra ipse protulit in corpore suo super lignum. Quod exponens magister sententiarum in. ij. dist. xix. ait: Peccata portare est penam illorum eroluere. et ad hoc est dictum Esa. liij. Vere languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portavit. Ergo nulla satisfactio penalis erit necessaria vel si erit necessaria non plene christus satisfecit pro nobis. Responderi potest secundum Bonaventuram in. ij. dist. xix. ar. s. q. iij. ad. ij. ar. quod passio christi liberat nos a pena penam quam tum est de se: quia secundum quod dicit magister in littera. in baptismo omnis pena que pro peccato debetur penitus relaxatur. Sed cum homo peccata iterat reddit se indignum tanto

beneficio. Et per passionem non remittit ei tota pena: sed minorat secundum quod dicit magister in littera quantum decet et expedit salua divina iusticia. Est ergo possibilis satisfactio pena satisfactoria. quam ut scribitur ff. de reg. iur. l. impossibilium. ad impossibile nemo tenetur. Et ut Augustinus dicit in sermone. Deus seruum pigrum non damnaret si ea que nullo modo fieri poterant impetraret. Secundum remedium contra timorem satisfactionis est consideratio modificandis ipsius pene. Omnis etenim pena temporalis modicum est et quasi nihil respectu future pene: non solum inferni: sed etiam purgatorii: de cuius gravitate suo loco disputabitur. Tertium remedium contra timorem preactum est consideratio breuitatis pene satisfactorie. Nam sicut brevis est vita: ita brevis est penam per quam salvi esse valeamus: quare nullo timore penam est differenda. Secunda causa quare plerique differunt penam agere dicitur pudor siue verecundia. Erubescunt enim et verecundantur benefacere: quam solent ut plurimum homines mali quia multum est numerus volentes benefacere suamque mala vitam emendare et in derisum habere. Sed ad confutationem erroris huius triplicem pudorem notare debemus videlicet

Primus dicitur commendabilis.

Secundus vituperabilis.

Tertius abominabilis.

¶ Primus pudor seu verecundia dicitur commendabilis: cum scilicet quis erubescit male facere. Nam secundum Iob. Dama. Verecundia est timor alicuius turpitudinis. Quod Aristoteles explicavit in. iij. Ethicorum. Qui timet decens verecundus est: qui autem non timet inuerecundus. Et de verecundia loquitur Valerius in. iij. dicens. Verecundia est parens omnium honesti consiliorum: tutela solennium officiorum: magistra innocentie: chara proximis: accepta alienis: omni loco: omni tempore: fauorabilem pre se ferens vultum. Et sapiens Ecclesiastici. xxxij. ait: Ante grandis nemini prebit coruscatio: et ante verecundiam prebit gratia. Dec verecundia

ab eo misericordiam impetrare. Hanc spem re-
frenat sapiens: cum dicit Eccl. v. Ne dixe-
ris: peccavi: et quid mihi accidit triste.
Altissimus est patiens redditor. De ppi-
ciatu peccatorum noli esse sine metu: neque ad-
icias peccatum super peccatum. Et ne dicas:
Misericordia domini magna est: multitudi-
nis peccatorum meorum miserebitur. misericordia enim
ira ab illo cito primatur: et in peccatores re-
spicit ira illius. Non tardes conuerti ad
dominum: et ne differas de die in diem.
Subito enim uenit ira illius et in omni te-
pore vindicte disperdet te.

Quarta causa quare peccatores peni-
tentiam retardant dicitur despera-
tio. ad quam inducuntur propter tria: videlicet
Primo propter peccatorum magnitudinem.

Secundo propter peccatorum multitudinem.

Tertio propter peccatorum vicissitudinem.

Et propter predicta que dicta sunt in sermo-
ne de misericordia dei omnia ista dissoluuntur. Non
sunt itaque practice cause sufficientes et ne-
cessarie ad retinendum peccatores ne
conuertantur ad deum.

Quare fatue agunt qui differunt penite-
tiam propter impedimenta que possunt
differendo prouenire propter que expo-
nunt se periculo maximo. Caplin. ij.

Secundum mysterium declaratum
de dilacione penite: de fatui-
tas. Qui enim sic differunt
quadruplici fatuitate laborant
Prima de piclitationis.

Secunda abbreviationis.

Tertia ruinationis.

Quarta cessationis.

Prima fatuitas de piclitationis: quia
illi que penitentiam non faciunt cum penitentiam reponunt
se periculo non facere illam posse cum cre-
dunt. Hinc Hier. ad Salumiam de nebuli-
dio et viduitate sic ait: Laudandum est vul-
nus quod periculo et dolore curatur. Aliud
est integra nauis et saluis mercatoribus por-
tum intrare salutis: aliud nudus heredo
et abulis et crebris cursibus fluctuum ad
asperrima saxa collidi. hec ille. Potest
equidem euenire ut post durissimam peccatorum
consuetudinem malus habitus non ita de fa-

cili amoueat: sicque peccator in penitentiam fiat.
Ubi et Job. xij. c. de tali sic loquitur: Ossa
eius implebunt vitibus adolescentie eius: et cum
eo in puluere dormiet. Et sapiens Pro-
uer. xij. ait: Adulescens ambulans iuxta
viam suam etiam cum senuerit non recedat ab
ea. Et Hier. xij. inquit: Si mutare poterit
ethiops pelle suam et pardus varietates
suas: sic vos poteritis benefacere cum di-
diceritis malum. Et hoc est quod peccator ex con-
suetudine commissum morti Lazari con-
parat: propter Job Aug. de peni. di. ij.
c. sicut. ij. ait: Sicut tribus gradibus ad
peccatum peruenitur suggestione: delecta-
tione: consensu: ita ipsius peccati tres sunt
differentie. scilicet in corde: in facto: et in con-
suetudine tanquam tres mortes. Una quasi
in domo. id est in corde consentit libidini.
Altera vero quasi iam prolata extra por-
tam cum in factum procedit assensio. Tertia cum
vi consuetudinis male tanquam mole terres-
tra premat animum quasi in sepulcro iam
putrens. Que tria genera mortuorum dominum
resuscitasse quisquis euangelium legit
agnoscit. hec ibi. In glossa vero ponuntur
hi versus super verbo tanquam. Adens ma-
la mors intus malus actus mors foris
usus. Tuba puella puer lazari ista nos-
tant. Hanc verbo hunc motu lachryman-
do suscitatur illum. Christus in medico nasci-
tur eger homo. In lazaro autem resuscitando
quattuor erant conditiones. Prima quia fe-
tebat. Secunda quia lapis erat eius sepul-
cro superpositus. Tertia quia ligatos habe-
bat pedes et manus. Quarta quia sudari-
o velata erat facies eius. Job. xij. Sic
reperiunt spiritualiter ista quattuor in pec-
catore qui longo spacio peccati retinuit.
Primo fetet deo angelis et hominibus. Sec-
undo est ei lapis suppositus. id est mala con-
suetudo. Ubi glo. Job. xij. ait: Discrepuit
et lachrymarum est et clamauit voce ma-
gna: quia difficile surgit quez mola male
consuetudinis premit. hoc est quod Iuvena-
lis pulchre decantat satyra. vij. Consuetu-
do mali tenet insanabile vulnus. Et Mar-
tialis cocus. Ades assueta malo firmi-
heret ei. Et Quidius de arte amandi.

Sabbato in sexagesima. Sermo VII

Fac tibi consuecat nil consuetudine maius. Rō est qz s̄m Arist. li. de memo. et remi miscen. Consuetudo est altera natura. Et lib. vii. erbi. Consuetudo nature assimilatur. Et lib. i. rhero. Silis est consuetudo nature: prope em̄ qd̄ sepe ei quod semp̄ est. Est aut̄ natura ei⁹ qd̄ semper consuetudo ei⁹ qd̄ sepe. hec ille. Tertio h̄z manus et pedes ligatos: qz impotēs factus est post peccatū ad bñ operandū. Quarto peccato: h̄z faciē velatā sudario: qz ex quo in tenebris peccatorū fuit: spūalē visus amisit. De talib⁹ nāqz peccatorū inq̄ Sophonias. s. c. Ambulabūt vt ceci: quia dño peccauerūt. Et Sap. ij. c. sapiens. ait: Exececauit illos malicia eoz. Quare periculosus est frequentare peccata et penitentiā plōgare. Quinta fatuitas illoz qd̄ differūt pueri ad pñiam d̄ abbreviatiōis. qz cū tps breue sit nō curāt sibi de salute necessaria puidere. Fatu⁹ nāqz nō imerito reputari posset si d̄s iter cepisset ad locū aliquē ad quem lōga esset via et vir ibi ambulās p totā diē vsqz ad noctē puenire valeret: et tñ post ceptū iter stans quiesceret dicens horavesptina vel hora cōpletorij perficiā iter meū. Sic fatuus est qd̄ ad regnum celoꝝ debet decedere horā tardā prestolās qua se ad penitentiā puertat. Tertia fatuitas eoz qd̄ differūt pñiam facere d̄ ruminatiōis: qm̄ peccata nō deponēs facile ad alia trahit. Et quāto peccatū magis multiplicans: magis grauāt aīam: et ex psequēti cū maiori difficultate resurgit. Ideo legit̄ in vitis patrū qz venit vorad beatū Arseniū dicēs: Egredere et ostendā tibi opera bona. Et egressus vidit ethiōpē nigrā cedentē ligna securi et faciētē grandē sarcinā et tētabat leuare eā: sed pre magnitudine nō poterat: et itez cedebat alia ligna et addebat sarcinē: inuētebaturqz adhuc leuare illā et minus q̄ prius poterat. Quam deponebat: et iterū cedens alia ligna sarcinē adiūgebat: et fatigabatur: sicut prius illam leuare: et ppter maius maiorēqz grauata

tē nequibat illa mouere. Suit hec visio sibi exposita sic. Qd̄ q̄ cedebat ligna et addebat sarcinē homo peccator: est qui peccis oneratus sepius illa leuare non sufficit: sed superaddens et alia intra se dicit: Postq̄ aggregaui multa peccata plura prioribus tunc illa leuabo et de illis pñiam faciam. Quarta fatuitas d̄ cessationis. Cessat equidē multoties et deficit illud qd̄ fuerat hō premeditatus. Premeditate nāqz fuerant multi mori in senectute: et mortui sunt in iuuentute. et mori i domo: et mortui sunt extra domū. mori iter suos: et mortui sunt iter extraneos. mori loquētes: et mortui sunt lingue vsu puati. mori in diuitijs: et mortui sunt in egestate. mori cū pñia: et mortui sunt obstinati. O vita fallax: o vita fragilis: o vita mutabilis cui⁹ exitū nullus p̄scire mortalitū pōt. Vñ sapiens Eccl̄s. ix. c. ait: Nescit homo finē suū: sed sicut pisces capiuntur hamo et aues laqueo cōprehenduntur: sic capiuntur hoīes in tpe malo cū eis exemplo superuenerit.

Quia iniqui sunt qui penitentiam tardant et cōuertit ad dñm: et agunt contra deum et angelos et contra seipos et cōtra omnem creaturam. Caplm. in.

Terū mysteriū p̄p̄landū circa puie dilationē d̄ inq̄tas. Peccatō: nāqz qd̄ pñia differt itiqz ē q̄duplici iūq̄tate

Prima est contra deum.
Secunda contra angelos.
Tertia contra seipsum.

Quarta cōtra oēm creaturā.

Prima iniquitas est p̄tra deū: cui apponit fel in escā: iux̄ illd̄ ps̄. lxxvij. Deriderūt in escā meā fel: et in siti mea potauerūt me aceto. Velut em̄ esca dñi est opus bonū: qz in eo dñs delectat̄ rāq̄ inter flores. S̄m illud Can. ij. Pascatur inter lilīa. i. inter mūda opera. Escce ergo dñi fel apponit qd̄ bonis operib⁹ que agit amaritudine peccati admiscet penitentiāqz refugit. Talis etiā qd̄ senectutē ad pñiam agendā expectat deteriorē partē

Dñica in sexagesima. Sermo VIII

vite sue deo reservat meliore diabolo
immolat. ¶ Secunda iniquitas est in ange-
los. Impenitentes vtrique p suo mō quā-
tū de se est angelos affligere nō erube-
scūt. Nā licz angeli beati impassibiles
sint: et oī iocunditate repleti: tñ vt diri-
uus in pcedētibz de maloz puerfio-
ne gaudiū aliqd accidētale suscipiūt.
¶ Doctō eis deesse necesse est cū pctōres
nō cōuertunt. ¶ Tertia iniquitas pecca-
triciis aie ipenitentis est in seipam. Nā
dū pctōr differt suerti vult potius hēre
se malū q̄ bonū: infirmū q̄ sanū: seruū
q̄ liberū: in statu latronis q̄ i statu re-
gis: nihil habere q̄ oīm bonozū ecclie
participē: inutile q̄ multū valentem.
¶ Pctū nēpe facit hoīez malū: infirmū:
mortuū: seruū: latronē: qz furaf bona
dei: pauperē et inutile. ¶ Quarta iniqui-
tas est in oēm creaturā: qz ppter duri-
ciā hoīm pctōrū creature irrōnabiles
quodāmodo puniunt. Obscuratus est
em sol tpe passionis ppter iudeorum
crudelitātē. Perierūt i diluuiō tot ani-
malia et volucres celi ppter pctā hoīm.
Maledicta fuit terra ppter pctā pmo-
rū parētū. Ergo scimini ergo o pctōres
tardi. Ecce nūc tps acceptabile inquit
apls. ij. Coz. vj. Ecce nūc dies salutis.
Nemini dātes vllā offensionē: nec deo
nec angelis: nec vobis metipis: nec etiā
creaturis p tarditātē puerfionis v're: et
sic facientes accipietis hic a deo gra-
tiam: et in futuro gloriam. Amen.
¶ Dominica in sexagesima de fructuo-
so et vtili verbo dei quo mediante oēs
gentes crediderūt in xpm saluatorem
nostrum.

Sermo. viij.

Emē est verbū

dei. Scribunt hec vba
Luce. vij. et in euange-
lio hodierno presentis
dñice. Nihil tam efficax
esse potest ad puerfionē cuiuslibet pec-
catoris et cuiuslibet virtuosū pforatio-
nē sicut deuota et frequēs auditio vbi
dei. Scimus etenim p pdicationē euan-

gelij mūdū totū ab idolatrie errore re-
uocatū. Nā antea oēs gētes vna ecce-
pra ppli iudeoz deos falsos cū dānaz
tissimis supstitionibz excolebāt. At vbi
vox euangelij audita est in oī terra oīs
error ab eis p̄spectu fugat? est tanq̄ si
tenebre a lucis radijs fuissent depulse.
Et hoc iquit Eusebius pamphili. s. de
euāgelica pparatione. Nō em p se qui
xpm secuti sunt mīres suas nefandis
nuptijs cognoscunt: nō hūanitiescun-
tur carnibz scythē: qm̄ ad eos vsqz pdi-
catio xpi puenit: nec charissimos falsa
religione impuls filios iugulāt. Nec cer-
te ac talia pene infinita boīm quōdaz
vitā verabāt. Abassagete ac derbices
tradunt p̄p̄quos atqz affines suos
q̄ senectute p̄ficiēbant miserrimos pu-
tasse: ac id imolatas carnes eoz quos
plimi fecerāt deuoz abāt. Zibareni vi-
uos seniores suos p̄cipitarēt. Dyrcani
rapacis gñis auibz ac canibz p̄ncere so-
liti. Que qdē cūcta pu- religiofissime
faciebāt: nūc vō sola euāgelica v̄tute
vndiqz truculētissima h̄ pestis expulsa
est. hec ille. Et vt plenū stelligat ab oīs
bus quāra sit v̄tū diuini v̄bi: in h̄ s̄mo-
ne de ipo p̄uēient tractabim: eo q̄ sal-
uator oīs in v̄bis allegatis in themate
dixit v̄bū dei fore semē. s. sp̄nālū cha-
rismatum et donoz. In quibus verbis
tria mysteria sunt declaranda.

Primū ē de v̄bi dei pdicati dignitate
Secūm de pdicantis v̄bū qualitāte.
Tertius de auditiois eius v̄tilitate.
¶ Quinquē sunt egregie et excellen-
tissime dignitates v̄bi dei et officij p̄-
dicandi.

Capitulum. j.

Primū mysteriū declarādū ē
de dignitate v̄bi dei pdicati
seu officij pdicandi. Et ad h̄
stelligēdū s̄bnotabim quōz
excellētias de dignitate eius.

Prima dicitur xpi exercitatio.
Secunda apostolorū electio.
Tertia miraculorum coruscatio.
Quarta predicatorum defensio.
Quinta ecclesie sublimatio.

d ij